Vlaams Parlement

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 776
van **LODE CEYSSENS**
datum: 24 maart 2021

---

aan **ZUHAL DEMIR**
VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) - Controle mountainbikers Genk/Waterschei

De Vlaming heeft dankzij de coronacrisis de natuur helemaal herontdekt. In de Vlaamse natuurgebieden en bossen is het drukker dan ooit. Wandelaars, mountainbikers, ruiters en menners vinden hun gading in onze natuur.

Onlangs vond in Genk een controle plaats door het Agentschap voor Natuur en Bos aan de track 'talud', tussen het vliegveld van Zwartberg en de terril van Waterschei (zie omcirkelde locatie op onderstaande jpg). Er staan kleine groene aanduidingen met de boodschap dat daar niet met de mountainbike gereden mag worden. Enkele moutainbikers werden op die plaats tegengehouden en gewaarschuwd dat ze er niet mogen rijden. De mensen van ANB lieten op dat moment ook weten dat er gerichte controles gaan komen en dat - indien nodig - er ook boetes uitgeschreven zullen worden.

1. Welk reglement is van kracht op de track 'talud' op bovenvermelde locatie? Waarom verbiedt dat reglement daar de toegang en door wie werd het goedgekeurd?
2. Wat zijn de redenen voor die plotse controleactie en de aangekondigde repressieve optredens?

ZUHAL DEMIR
VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

ANTWOORD
op vraag nr. 776 van 24 maart 2021
van **LODE CEYSSENS**

---

1. Op deze locatie is er nog geen goedgekeurd toegankelijkheidsreglement, maar is de geldende regelgeving van toepassing. De basisregel of principiële toegankelijkheid houdt in dat voetgangers, of iedereen die daarmee is gelijkgesteld, enkel toegelaten zijn op de wegen (als die niet zijn afgesloten met een verbodsbord) en je de paden dus niet mag verlaten. In alle natuurgebieden van Natuur en Bos geldt de omgekeerde toegankelijkheid. Dit houdt in dat voetgangers de paden mogen verlaten, op voorwaarde dat er voor die gebieden geen toegankelijkheidsregeling werd opgemaakt.

   De toegankelijkheid voor fietsers is mogelijk maar moet wel worden vastgelegd in een goedgekeurde toegankelijkheidsregeling. Zo'n toegankelijkheidsregeling is de enige manier om de toegankelijkheid te regelen in een bos of natuurreservaat. In dat geval zijn fietsers enkel toegelaten op de daartoe aangeduide wegen.

   De wettelijke bepalingen inzake toegankelijkheid zijn te vinden in het in het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (artikel 35), voor wat natuurreservaten betreft en in het Bosdecreet van 13 juni 1990 (artikel 10, 12 en 14), voor wat bossen betreft. Nadere uitvoering aan die decretale bepalingen zijn vastgesteld in het besluit van de Vlaamse Regering van 5 december 2008 betreffende de toegankelijkheid van de bossen en de natuurreservaten.
   Voor het gebied Klaverberg en omgeving is de opmaak van het beheerplan met bijhorende toegankelijkheidsregeling momenteel lopende met inspraak van alle betrokken partijen. In dit dossier is voorzien om aan de andere zijde van de terril op de beboste flank een MTB route te ontwikkelen die bestaande MTB routes in Genk en Oudsbergen met elkaar verbindt.

   De gerichte acties zijn gestart omdat de lokale boswachters hebben vastgesteld dat de natuur- en erfgoedwaarden in het gebied door de toestroom aan mountainbikers geschaad worden.

   Typisch voor de Klaverberg zijn de eeuwenoude hakhoutstoven van wintereik (*Querqus petrea*). Een hakhoutstoof was ooit één boom die door het kappen terug uitgroeide tot meerdere stammen. Ze zijn uitzonderlijk omdat het om autochtoon plantmateriaal gaat. Ze hebben dus een grote wetenschappelijke waarde. Er wordt geschat dat deze enorme hakhoutstoven ouder zijn dan 800 jaar en dus de Kleine Ijstijd (15de-19de eeuw) hebben overleefd. Met stamomtrekken gaande tot 17 meter behoren deze hakhoutstoven tot de grootste van Limburg. Zelfs elders in Europa zijn zulke sites erg uitzonderlijk, deze wintereiken zijn daarom ook opgenomen in de inventaris 'Houtige beplantingen van (15/05/2012) van het Agentschap Onroerend Erfgoed. Hakhoutstoof van wintereik op Klaverberg | Inventaris Onroerend Erfgoed. Het gebied maakt ook deel uit van het Natura 2000 netwerk.

   Natuur en Bos stelt vast dat de laatste tijd veel bijkomende paden, inclusief kuilen en springschansen, illegaal worden aangelegd.

   Het bestaan van allerlei illegale sluippaadjes tussen en rondom de wintereiken op de Klaverberg was bij de boswachters al langer bekend. Bijna op jaarlijkse basis worden

de meest kwetsbare delen van de ongeveer 1 km lange landduin met hakhoutstoven afgesloten door takhout op de paadjes te leggen.

Dit voorjaar bleek dat de erosie en wortelbeschadiging enorm was toegenomen. Plaatselijk bleken zelfs boomwortels doorgehakt en was er een gigantische coronadrukte met fietsers ter plaatse (bijvoorbeeld zo een 300 fietsers op 1 zondagvoormiddag). Boze mountainbikers ruimden het takhout op voor de ogen van de mensen van Natuur en Bos.

Boswachters en natuurinspecteurs hielden vervolgens vooral tijdens de weekends controleacties waarbij aan mountainbikers, maar ook ruiters en voetgangers werd gevraagd om zich naar de toegelaten paden te begeven. Daarbij werd steeds de nodige duiding gegeven met het verhaal van de oude wintereiken. Bordjes met 'verboden toegang wegens bescherming fauna en flora' werden opgehangen. De ervaringen waren redelijk positief, want vaak kregen zij begrip en sympathie. Het aantal fietsers daalde meteen met ongeveer de helft op enkele weken tijd. Anderzijds blijken intussen zowat alle bordjes afgeschroefd en/of afgebroken en kregen onze boswachters te maken met heel wat verbale agressie.

De negatieve gevolgen voor de hakhoutstoven blijven niet uit. De paden snijden plaatselijk dieper en dieper in de bodem en boomwortels komen bloot te liggen.

Het strooisel, levensnoodzakelijk in elk boshabitat, verdwijnt. Door de klimaatverandering met lange droogteperiodes en hoge temperaturen zijn zulke onbedekte bodems nog een extra bron van stress door oververhitting en verdroging.

Compactering door bodemverdichting vanwege de veelvoudige betreding maakt de bodem helemaal anaeroob waardoor bodemorganismen niet meer kunnen overleven.

Gezien de uitzonderlijke natuur- en cultuurhistorische waarde van deze site zal Natuur en Bos daarom verdere actie blijven ondernemen en blijven werken aan alternatieven in de omgeving waar mountainbiken in de natuur wel mogelijk is.